Nuorgamin yhteisen vesialueen osakaskunnan asiantuntija lausunto 18.3.2024

Asiantuntijalausunto Tenojoen kalastussäännön korvaamisesta uudella kalastussäännöllä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä sekä Tenon voimaansaattamislain muuttamisesta

Nuorgamin yhteisen vesialueen osakaskunnan edustajana haluaisin kiinnittää huomion Tenojoen kalastussäännön yksilönoikeuden räikeisiin rikkomuksiin. Näistä osa on yksilön omistusoikeuteen kajoavaa ja riistävää kolonialistista valtiovallan harjoittamaa toimintaa.

Tenojoen kalastussäännöllä ja sen rajoituksilla kajotaan yksilön omistusoikeuteen, joka isojaon yhteydessä on valtiovallan taholta jaettu yksittäisille tiloille niiden omistusoikeudeksi, kuten muualla Suomessa on jaettu esim. peltoja ja metsiä. Näin on pyritty turvaamaan eri kiinteistöjen / tilojen elinkelpoisuus. Nyt jo useamman vuoden on valtiovallan kolonialistisilla toimilla, jotka kohdistuvat niin saamelaisväestöön, että alueella vuosisatoja eläneiden suomalaissukuisten omistukseen, viety käyttöoikeus yksilöiden omistamaan vesioikeuteen. Ymmärrämme lohensuojelun ja sen periaatteet, mutta kuten jo nyt tutkijat ja tutkijoiden selvitykset kertovat ei ongelma ole joessa tai jokikalastuksessa, vaan siinä mitä merellä tapahtuu tai kuinka meri- ja merenrantakalastuksessa tapahtuu. Nyt säännöllä turvataan muiden kuin omistajan oikeus saada elanto heille annetusta omaisuudesta. Meri- ja merenrantakalastajat juhlivat, kun heille tuotetaan varmistetusti Tenojoen kalastussäännöllä lisää Atlantin lohta pyydettäväksi. Tällä hetkellä tiedetään, että vaikkakin syntyvyys on kohtalaista ja paikoitellen jopa hyvää, niin jokeen ei merivaellukselta tule tarpeeksi kalaa. Eli kuinka rajoitukset, jotka kohdistuvat ongelman syntymisen jälkeen voivat korjata ongelmaa, joka ei tapahdu "korjaavalla alueella"? Eihän tämän kaltaisessa ongelman ratkaisussa ole minkäänlaista logiikkaa.

Ja samalla ei ole mitenkään, millään tutkimuksella osoitettavissa, että nyt jo liki kahdeksan vuotta voimassa olleet rajoitukset jokialueella, olisivat parantaneet Atlantin lohen tilannetta. Päinvastoin tänä säännöstelyn aikana on lohen tilanne jopa huonontunut. Käsittääkseni ja lukemani perusteella ei maailmassa ole kyetty yhtään jokea kalastamaan tyhjäksi vapakalastajan tai perinnekalastajan toimisesta.

Hyväksymme mahdolliset tasapuoliset rajoitukset, mutta rajoituksista tulee suorittaa kelpo korvaus, sillä eihän metsien tai peltojen käyttökieltoakaan voida maanomistajalta kieltää ilman samanaikaisesti esitettyä korvausta kiellosta. Vielä suuremman sodan saisi, kun samalla joku muu taho saisi hyödyn kiellosta käyttää omistamaasi oikeutta, kuten nyt esim. Tenojoen säännön vuoksi tapahtuu.

Nyt esitettävässä Tenojoen säännössä rajoitetaan eri vesialueita eriarvoisesti, mikä lisää eripuraa eri vesialueiden omistajien kesken. Vesialueilta kuten Outakoski sekä Nuorgam kielletään huomattavasti enemmän kuin Kirkonkylän ja Vetsikon vesialueilta (näiden alueiden edustajat olivat laatimassa kieltoalueita). Outakosken ja Nuorgamin alueiden kalastussaaliit ja kalastuspaine ovat LUKE:n tilastojen mukaisesti pienempiä kuin Kirkonkylän ja Vetsikon vesialueiden kalastussaaliit ja kalastuspaine. Heräkin kysymys, miksi huonoimmilta alueilta kielletään enemmän kuin niiltä alueilta, joista kalastetaan eniten. Lohen suojelullisesti tämän täytyisi olla toisinpäin. Huomioitavaa on, että muidenkin neuvotteluihin ja säännönlaatimisiin osallistuneiden omistuksia on juuri Kirkonkylän ja Vetsikon vesistöalueilla. Eli havaittavissa on ns. hyvä veli verkoston piirteitä.

Alueen väestön, niin saamelaisten kuin pitkään jokialueella asuneiden suomalaissukuisten, kulttuuri on vaarassa tuhoutua täysin ja suomalaistua niin, että sekä kielelliset että perinnekulttuuriset tavat ja toimet katoavat kokonaan. Samalla paikallinen väestö voi entistäkin huonommin ja voi ajautua hyvinkin hankaliin

ratkaisuihin oman elämänsä hallinnassa, kun heiltä evätään mahdollisuus ylläpitää elintapojansa ja kulttuuriaan.

Luettuani kaikki osapuolten (vesialueen omistajien) lausunnot uudesta säännöstä, ihmettelen demokratian ja omistajan oikeuden toteutumista. Liki 80 % jokialueen omistajista ovat sääntöä vastaa. Kuinka joku voi päättää omistajan puolesta toisin? Onko virkamiesten ”veto-oikeus” omistusoikeutta vahvempi?

Oikeudenmukaisuuden sekä yhdenvertaisuuden vuoksi olisikin ehdottoman tärkeää nyt keskeyttää Tenojoen säännön hyväksyminen eduskunnassa ja palauttaa se takaisin neuvoteltavaksi, jotta saataisiin hyväksyttävä sääntö aikaiseksi. Vähintäänkin tulisi olla maininta, kuinka valtiovalta korvaa vesialueen omistajalle aiheutuvan haitan omistusoikeuden käyttökiellosta. Johon olisi erittäin helppo laatia kaava, joka olisi oikeudenmukainen, eli vuosien 2010–2015 kalalupatuottojen keskiarvo kerrottuna kahdella, ja tämä tulos jaettaisiin osakaskunnille korvauksena menetetystä omistusoikeuden käytöstä.

Nuorgamin yhteisen vesialueen osakaskunta

Raimo Hekkanen hoitokunnan puheenjohtaja